

Förstå ord och begrepp om information och desinformation

Lektionen handlar om begrepp som rör desinformation, åsikter och spridning av falska nyheter.

Lektionsförfattare: [Kristina Alexanderson](#)

Till läraren

1. Para ihop begrepp med förklaring
2. Förklara begrepp med en video, en mem eller en bild
3. Fortsätt med nästa lektion

LÄRARINSTRUKTIONER

Lektionens syfte

Syftet med lektionen är att öka förståelsen för begrepp som används i samband med att vi pratar om källor och om information som sprids på internet.

Förberedelser

Läs igenom lektionen. På Internetkunskap.se finns flera artiklar och korta videoklipp som kan fungera som fördjupning för den som arbeta vidare med, bland annat [Så genomskådar du fejk på internet](#) och [Deepfakes är här - nu kan datorn förfalska ditt ansikte](#)

Genomförande

Inled med att låta eleverna para ihop ord och förklaringar som handlar om hur vi pratar om olika källor, spridning av information och hur människor förhåller sig till material på internet. Arbeta gärna parvis eller tre och tre. [Här finns alla begrepp och förklaringar för dig som är lärare](#). Två ord saknar förklaring. Låt eleverna skriva dem. Diskutera vilka begrepp eleverna kände till. Om de vill kan de berätta om något de själva har råkat ut för kopplat till något av orden. Som avslutning får eleverna göra egna mem som beskriver begreppen. [Läs mer om mem här](#).

LÄROPLANSKOPPLING

Skolans uppdrag

Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information.

Centralt innehåll i ämnet samhällskunskap (årskurs 7-9)

Information och kommunikation

- Mediernas roll som informationsspridare, opinionsbildare, underhållare och granskare av samhällets maktstrukturer.
- Nyhetsvärdering och hur den kan påverka människors bilder av omvärlden. Hur individer och grupper framställs, till exempel utifrån kön och etnicitet, samt hur information i digitala medier kan styras av bakomliggande programmering.
- Möjligheter och risker förknippade med internet och digital kommunikation samt hur man agerar ansvarsfullt vid användning av digitala och andra medier utifrån sociala, etiska och rättsliga aspekter.

Centralt innehåll i ämnet svenska (årskurs 7-9)

Informationssökning och källkritik

- Informationssökning på bibliotek och på internet, i böcker och massmedier samt genom intervjuer.
- Hur man citerar och gör källhänvisningar, även vid användning av digitala medier.
- Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Lektionsdel 1:

Para ihop begrepp med förklaring

Instruktioner

Arbeta i mindre grupp eller i par och para ihop begrepp med förklaring.

Para ihop ord och förklaring

Har du tänkt på att många ord och begrepp som vi använder för det som händer på nätet kommer från ett helt annat sammanhang? Om du känner till ordens ursprung eller andra betydelser kan det faktiskt vara lättare att förstå hur du kan skydda din viktiga information och undvika att bli lurad.

[Titta på arbetsbladet och koppla ihop rätt ord med den förklaring som hör ihop.](#) Två ord blir över. Skriv egna förklaringar till dem.

- fejknyheter (fake news)
- klickbete (clickbait)
- troll
- trollfabriker
- mem (internet-mem)
- alternativa fakta
- ekokammare
- filterbubblor
- faktaresistent
- faktoid
- desinformation

Förklaringar till begreppen

1. Personer som skriver på internetforum för att provocera fram gräl eller utdragna ofruktbara diskussioner som inte leder någon vart.
2. Osanningar som sprids som sanningar i medierna (kallas även fejknyheter, falska

nyheter)

3. Ett internetskämt
4. Är personligt anpassade resultat av sökningar efter information. Uppstår om en användare använder en sökmotor på internet eller delar och gillar saker på ett socialt medium. Syftet är att visa det som användaren förväntas vilja se.
5. Nyheter som är påhittade och skapade för att lura en läsare och för att maximera webbläsartrafik och/eller vinst
6. En organisation som betalt för att med olika identiteter pumpa ut uppdragsgivarens åsikter i sociala medier. Syftet är att skapa bilden av en kraftig opinion.
7. Är föreställningar som hålls för sanna, men som i själva verket är felaktiga
8. Ett begrepp som används om en situation där åsikter förstärks genom att de upprepas av olika aktörer med samma ideologiska uppfattning utan att man tar del av eller lägger fram ståndpunkter som utmanar den egna världsbilden.
9. Ett förhållningssätt som innebär att man inte låter sig påverkas av fakta som talar emot ens uppfattning.

Lektionsdel 2:

Förklara begrepp med en video, en mem eller en bild

Instruktioner

Arbeta i grupper med att illustrera begreppen. Skapa ett filmklipp, ett mem eller en bild.

Skapa filmklipp, mem eller bild

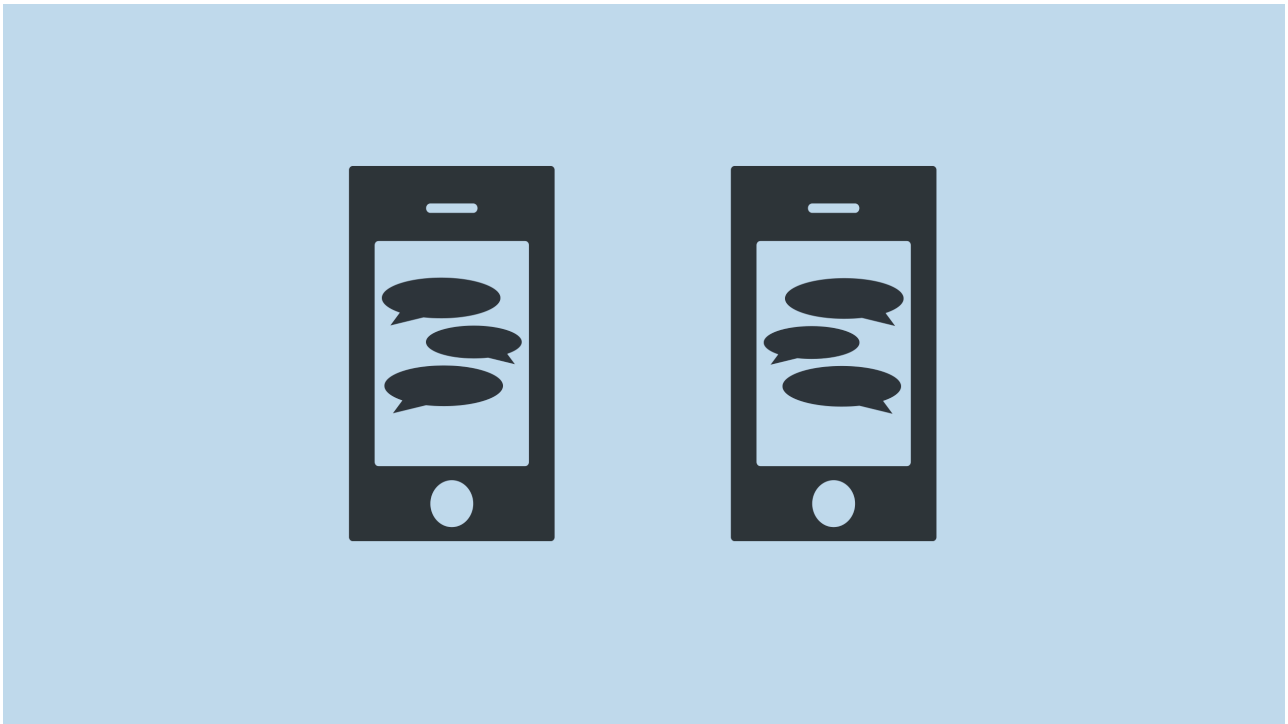
Välj tre av begreppen från listan i föregående övning. Skapa ett filmklipp, ett mem eller en bild för att förklara dem utan att berätta vilka begrepp det handlar om. Låt klasskompisarna gissa vilka begrepp ni beskriver.

Lektionsdel 3:

Fortsätt med nästa lektion

Instruktioner

Internet har förändrat språket - med nya ord och nytt språkbruk. Om det handlar lektionen [Reflektera kring chattspråket](#).

Klar? Klicka här